

§ 10/2022

Svar på promemorian En förbättrad förpackningsinsamling (Dnr KS2021/1897)

Sammanfattning

I promemorian föreslås nya bestämmelser om ett system för utökat producentansvar för förpackningar. Producenterna ska, genom godkända producentansvarsorganisationer som de anlitar, ansvara ekonomiskt för insamling och behandling av förpackningsavfall. Kommunerna ska ta över det operativa ansvaret för insamlingen från hushåll och verksamheter vars avfallshantering är samlokaliserad med hushåll.

De vanligast förekommande förpackningsslagen – pappersförpackningar, plastförpackningar, ofärgade och färgade glasförpackningar och metallförpackningar – ska samlas in fastighetsnära. Övriga förpackningsslag – t.ex. trä, keramik, och textil – och skrymmande förpackningar ska samlas in på lättillgängliga platser. Kommunerna ska också, på producentansvarsorganisationernas bekostnad, samla in utsorterat förpackningsavfall i utomhusmiljöer. Kommunernas kostnader för insamlingen av förpackningsavfall fastighetsnära och via lättillgängliga platser, samt för information ska ersättas av producentansvarsorganisationerna.

Infasning av kommunerna i det nya systemet föreslås ske i tre etapper 2024–2026.

Förvaltningen välkomnar utredningens förslag angående utformningen av ett kommunalt insamlingsansvar för förpackningsavfall. Den största fördelen med ett kommunalt insamlingsansvar är att kommunen då har rådighet över vilka system som inrättas för insamlingen samt att insamlingen av förpackningsavfall kan samordnas med insamlingen av rest och matavfall. Genom att underlätta för invånare att kunna lämna förpackningar fastighetsnära kommer utsorteringsgraden av förpackningar att öka. Varje rätt sorterad förpackning som sedan återvinns till nytt material minskar åtgången av nya råvaror, vilket i sin tur reducerar utsläppen av koldioxid. För att möjliggöra samordning med förpackningsinsamlingen bör ikraftträdande av kommunalt insamlingsansvar med fastighetsnära insamling ske 5-7 år efter att beslut tagits.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Svar på promemorian En förbättrad förpackningsinsamling

Bilaga Bilaga 1

Bilaga Promemoria En förbättrad förpackningsinsamling

Beslut

1. Kungälv kommun tillstyrker promemorians förslag att kommunerna tar över ansvaret för insamling av förpackningsavfall.
2. Upprättad tjänsteskrivelse samt bilaga 1 antas som Kungälv kommunens svar på remissen.

KOMMUNSTYRELSEN

KUNGÄLV
KOMMUN

Justeras sign

Bilaga 1 till svar på promemorian En förbättrad förpackningsinsamling (Dnr KS2021/1897-2)

Kungälv kommun tillstyrker promemorians förslag att kommunerna tar över ansvaret för insamling av förpackningsavfall.

Kungälv kommun lämnar följande synpunkter till promemorian:

Det är positivt att förslaget även innefattar förpackningar från verksamheter med avfallshantering som är samlokaliserad med avfall från hushåll i flerbostadshus. En viktig aspekt är att rest- och matavfall liksom förpackningsavfall har samma krav avseende borttransporten så att borttransporten kan samordnas.

Även information till och kommunikation med avfallsinnehavarna gynnas av ett kommunalt ansvar för förpackningsinsamlingen. Ett kommunalt ansvar för insamlingen möjliggör en mer samlad information om hur avfallet ska sorteras ut. Det skapar också möjlighet till lokal rådgivning och problemlösning, samt en tydlighet till avfallsinnehavarna.

Kommunen ställer sig bakom förslaget att de vanligast förekommande förpackningsslagen – pappersförpackningar, plastförpackningar, ofärgade och färgade glasförpackningar och metallförpackningar – ska samlas in fastighetsnära.

Övriga förpackningsslag – t.ex. trä, keramik, och textil – och skrymmande förpackningar ska samlas in vid lättillgängliga platser. Kungälv kommun anser att dessa platser skulle kunna utgöra av återvinningscentraler och återvinningsstationer i närhet av handel.

Kommunen ska tillhandahålla omlastningsstationer. Kommunen ställer sig bakom förslaget så länge kostnaden för omlastningsstationerna har full kostnadstäckning inklusive investeringskostnader.

Insamling på allmänna platser. Kommunen anser att det sannolikt kommer att vara problematiskt att få till en god sortering på allmänna platser. Eftersortering av avfall från allmänna platser bedöms kunna vara ett bättre alternativ för att få ut det förpackningsavfall som är möjligt att materialåtervinna.

Kommunen anser att övergångstiden för fullt ikraftträdande av kommunalt insamlingsansvar med fastighetsnära insamling som anses i förslaget är för kort. Kommunen har avtal för hämtning av rest- och matavfall som startar maj 2022 till maj 2027. För att möjliggöra samordning med förpackningsinsamlingen bör ikraftträdande av kommunalt insamlingsansvar med fastighetsnära insamling ske 5-7 år efter att beslut tagits.

Kommunen står bakom förslaget att kostnader för insamlingen av förpackningsavfall fastighetsnära och via lättillgängliga, samt för information ska ersätta av producentansvarsorganisationerna. Kommunen anser att den ersättningsmodellen som utredningen föreslår kan utgöra en grund i hur ersättningen ska ske ut. Modellen ska dock kunna utvärderas på sikt så att kommunerna får full kostnadstäckning.

Handläggarens namn
Dan Gorga

2022-01-28

Svar på promemorian En förbättrad förpackningsinsamling (Dnr KS2021/1897-2)

Sammanfattning

I promemorian föreslås nya bestämmelser om ett system för utökat producentansvar för förpackningar. Producenterna ska, genom godkända producentansvarsorganisationer som de anlitar, ansvara ekonomiskt för insamling och behandling av förpackningsavfall. Kommunerna ska ta över det operativa ansvaret för insamlingen från hushåll och verksamheter vars avfallshantering är samlokaliserad med hushåll.

De vanligast förekommande förpackningsslagen – pappersförpackningar, plastförpackningar, ofärgade och färgade glasförpackningar och metallförpackningar – ska samlas in fastighetsnära.

Övriga förpackningsslag – t.ex. trä, keramik, och textil – och skrymmande förpackningar ska samlas in på lättillgängliga platser.

Kommunerna ska också, på producentansvarsorganisationernas bekostnad, samla in utsorterat förpackningsavfall i utomhusmiljöer.

Kommunernas kostnader för insamlingen av förpackningsavfall fastighetsnära och via lättillgängliga platser, samt för information ska ersättas av producentansvarsorganisationerna.

Infasning av kommunerna i det nya systemet föreslås ske i tre etapper 2024–2026.

Förvaltningen välkomnar utredningens förslag angående utformningen av ett kommunalt insamlingsansvar för förpackningsavfall. Den största fördelen med ett kommunalt insamlingsansvar är att kommunen då har rådighet över vilka system som inrättas för insamlingen samt att insamlingen av förpackningsavfall kan samordnas med insamlingen av rest och matavfall.

Genom att underlätta för invånare att kunna lämna förpackningar fastighetsnära kommer utsorteringsgraden av förpackningar att öka. Varje rätt sorterad förpackning som sedan återvinns till nytt material minskar åtgången av nya råvaror, vilket i sin tur reducerar utsläppen av koldioxid.

För att möjliggöra samordning med förpackningsinsamlingen bör ikraftträdande av kommunalt insamlingsansvar med fastighetsnära insamling ske 5-7 år efter att beslut tagits.

RENHÅLLNING

**KUNGÄLV
KOMMUN**

ADRESS Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00
FAX 0303-190 35
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Juridisk bedömning

I promemorian lämnas förslag på ändringar i miljöbalken (1998:808) om producentansvar, om kommunalt ansvar och om avgifter. Det lämnas också förslag till en ny förordning om producentansvar för förpackningar.

Bakgrund

I promemorian föreslås nya bestämmelser om ett system för utökat producentansvar för förpackningar. Producenterna ska, genom godkända producentansvarsorganisationer som de anlitar, ansvara ekonomiskt för insamling och behandling av förpackningsavfall. Det operativa ansvaret för insamling av förpackningsavfall fördelas mellan kommuner och producentansvarsorganisationer.

Kommunerna ska ta över det operativa ansvaret för insamlingen från hushåll och verksamheter vars avfallshantering är samlokaliserad med hushåll. De vanligast förekommande förpackningsslagen – pappersförpackningar, plastförpackningar, ofärgade och färgade glasförpackningar och metallförpackningar – ska samlas in fastighetsnära. Övriga förpackningsslag – t.ex. trä, keramik, och textil – och skrymmande förpackningar ska samlas in på lättillgängliga platser.

Kommunerna ska lämna över det insamlade förpackningsavfallet till producentansvarsorganisationerna utifrån organisationernas marknadsandelar per materialslag. Naturvårdsverket ska beräkna marknadsandelar och övervaka att fördelningen blir rättvis.

Producentansvarsorganisationerna ska betala avgifter för att finansiera kommunernas och Naturvårdsverkets verksamhet. Utbetalning av ersättning till kommunerna sker kvartalsvis i efterskott via Kammarkollegiet.

Infasning av kommunerna i det nya systemet föreslås ske i tre etapper 2024–2026.

Kommunerna ska också, på producentansvarsorganisationernas bekostnad, samla in utsorterat förpackningsavfall i utomhusmiljöer. Det ska ske på platser som kommunen särskilt ställt i ordning och där det uppkommer förpackningsavfall i betydande omfattning. Detta krav ska börja gälla först i juli 2026.

Den största producentansvarsorganisationen ska ordna minst en mottagningsplats i varje kommun för insamling från övriga verksamheter och blir även ansvarig för att informera verksamheterna om insamlingen. Verksamheter ska kunna lämna sitt avfall på en mottagningsstation i sin kommun utan avgift, oavsett volym och frekvens. Avfallet ska därefter tas om hand av producentansvarsorganisationerna.

Marknadsdrivna system för insamling från verksamheter ska liksom i dag kunna verka parallellt men vara skyldiga att ge in en mer omfattande anmälan till Naturvårdsverket. Det ska styrkas att systemen bidrar till en bättre materialåtervinning av det aktuella materialslaget jämfört med producentansvarsorganisationernas system.

Det införs nya utsorteringskrav. Den som har en förpackning som innehåller avfall ska se till att förpackningen särskiljs från innehållet. Detta gäller inte en förpackning som på grund av sitt innehåll utgör farligt avfall, eller som innesluter läkemedelsavfall, om förpackningen underlättar den praktiska hanteringen av läkemedelsavfallet. Det införs också en bestämmelse som innebär att farligt avfall ska sorteras ut och hanteras skilt från annat avfall.

Den nya regleringen införs i en ny förordning om producentansvar för förpackningar. I miljöbalken införs nya bemyndiganden och en bestämmelse om skyldighet för

producentansvarsorganisationer att ersätta den producentansvarsorganisation som ansvarar för insamling av förpackningsavfall från verksamheter.

Verksamhetens bedömning

Förvaltningen välkomnar utredningens förslag angående utformningen av ett kommunalt insamlingsansvar för förpackningsavfall. Det är också positivt att förslaget även innefattar förpackningar från verksamheter med avfallshantering som är samlokaliserad med avfall från hushåll i flerbostadshus. En viktig aspekt är att rest- och matavfall liksom förpackningsavfall har samma krav avseende borttransporten så att borttransporten kan samordnas. Det är då det blir mest rationellt och också mest rationellt utifrån den samlade miljö- och samhällsnyttan.

Den största fördelen med ett kommunalt insamlingsansvar är att kommunen då har rådighet över vilka system som inrättas för insamlingen samt att insamlingen av förpackningsavfall kan samordnas med insamlingen av rest och matavfall. Även information till och kommunikation med avfallsinnehavarna gynnas av ett kommunalt ansvar för förpackningsinsamlingen. Ett kommunalt ansvar för insamlingen möjliggör en mer samlad information om hur avfallet ska sorteras ut. Det skapar också möjlighet till lokal rådgivning och problemhantering, samt en tydlighet till avfallsinnehavarna.

De vanligast förekommande förpackningsslagen – pappersförpackningar, plastförpackningar, ofärgade och färgade glasförpackningar och metallförpackningar – ska samlas in fastighetsnära. Förvaltningen ställer sig bakom detta förslag då den fastighetsnära insamlingen ger en ökad utsortering av förpackningar.

De positiva effekterna består inte enbart i att hushållen har nära till insamlingen utan också i att den är sammanhållen. Förpackningsavfall uppstår dagligen i ett hushåll, kopplat till exempelvis matlagning, rengöring och kroppsvård. Det sparar tid och kraft för hushållen om de kan ta samtliga vanligt förekommande förpackningsavfall till ett och samma utsorteringsställe.

Övriga förpackningsslag – t.ex. trä, keramik, och textil – och skrymmande förpackningar ska samlas in vid lättillgängliga platser. För Kungälv's del skulle dessa platser kunna utgöra av återvinningscentraler och återvinningsstationer i närhet av handel. Kommunen ska tillhandahålla omlastningsstationer. Förvaltningen ställer sig bakom förslaget så länge kostnaden för omlastningsstationerna har full kostnadstäckning inklusive investeringskostnader.

Kommunen ska samla in förpackningsavfall på vissa allmänna platser, särskilt iordningsställda platser för allmänheten där det produceras förpackningsavfall i betydande omfattning och om det inte finns ansvarig arrangör av offentlig tillställning. Ansvaret för detta bör kunna hanteras på samma sätt som avfall som hanteras enligt lagen (1998:814) om gaturenhållning och skyltning. Förvaltningen anser att det sannolikt kommer att vara problematiskt att få till en god sortering på allmänna platser. Eftersortering av avfall från allmänna platser bedöms kunna vara ett bättre alternativ för att få ut det förpackningsavfall som är möjligt att materialåtervinna.

Övergångstiden för fullt ikraftträdande av kommunalt insamlingsansvar med fastighetsnära insamling etablerad som anses i förslaget är för kort. Förvaltningen anser att det är orimligt att på 3,5 år etablera fastighetsnära

insamling fullt ut i hela kommunen (om beslut tas av regeringen i juni 2022). Kommunen har avtal för hämtning av rest- och matavfall som startar maj 2022 till maj 2027. För att möjliggöra samordning med förpackningsinsamlingen bör ikraftträdande av kommunalt insamlingsansvar med fastighetsnära insamling ske 5-7 år efter att beslut tagits.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Ärendet påverkar Kommunfullmäktiges strategiska mål; ”Att underlätta för invånare och företag som vill reducera klimatutsläppen”.

Utsortering av förpackningar, från hushåll såväl som från verksamheter, är en viktig insats i vardagen för att bidra till ett cirkulärt, resurssnålt och hållbart samhälle. Varje rätt sorterad förpackning som sedan återvinns till nytt material minskar åtgången av nya råvaror, vilket i sin tur reducerar utsläppen av koldioxid. Genom att underlätta för invånare att kunna lämna förpackningar fastighetsnära kommer utsorteringsgraden av förpackningar att öka. Från att idag lämnas i restavfallet och gå till energiåtervinning kommer förpackningarna kunna materialåtervinnas i allt högre grad.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Remissen berör främst mål 12 och 13 för hållbar utveckling. Även mål 11 har anknytning till remissen.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Förslagen i remissen påverkar kommunens möjlighet till att nå målet ”Minst 70 % av innehållet i restavfallet ska vara rätt sorterat” i Göteborgsregionens och Kungälv avfallsplan, Göteborgsregion minskar avfallet.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Förslagen i remissen påverkar hur väl hushåll kommer att lyckas sortera ut sina förpackningar beroende på de praktiska lösningar som erbjuds dem. Om det sker felsortering eller en utsortering av olika anledningar inte blir av kommer förpackningarna att i stället kunna hamna i restavfallet, i papperskorgar eller skräpa ned runt återvinningstationerna (om kärlden där är överfulla). Även kvaliteten på det utsorterade materialet är betydelsefull. Ju mindre andel felsorterat material, desto högre blir kvaliteten och desto högre blir andrahandsvärdet. De fysiska förutsättningarna för utsortering är avgörande för huruvida invånare kommer lämna sitt avfall till återvinning eller inte. Det är dock tydligt att även om hushåll vill sortera sitt avfall så prioriterar många bekvämlighet och ordning i hemmet mer. En av de vanligaste orsakerna till att hushåll väljer att inte källsortera är att de saknar utrymme till förvaring av avfall samt att det upplevs som opraktiskt. Studier har genomförts där återvinningsgraden har jämförts mellan bostadsnära insamling och insamling via återvinningsstationer. Resultatet visar att

bostadsnära insamling resulterar i mer sorterat avfall då det upplevs som enklare för hushållen, framförallt eftersom avståndet blir kortare.

Ekonomisk bedömning

Kommunernas kostnader för insamlingen av förpackningsavfall fastighetsnära och via lättillgängliga platser, samt för information ska ersättas av producentansvarsorganisationerna. Ersättningskyldigheten ska rikta sig mot producentansvarsorganisationer i första hand och i andra hand direkt mot producenterna. Ersättningen ska täcka kommunernas kostnader för insamling, transport, anordnande av omlastningsplatser samt överlämning av avfall till producentansvarsorganisationerna. Ersättningen ska även täcka kommunens informationsansvar. Det ska införas en modell för beräkning av kommunernas kostnader och ersättningsrätt. Vissa delar av modellen ska framgå i förordningen. I övrigt ska den fyllas ut av Naturvårdsverket i föreskrifter.

Förslag till beslut

1. Kungälv kommun tillstyrker promemorians förslag att kommunerna tar över ansvaret för insamling av förpackningsavfall.
2. Upprättad tjänsteskrivelse samt bilaga 1 antas som Kungälv kommuns svar på remissen.

Martin Hollertz
Verksamhetschef Teknik

Anders Holm
Sektorchef Samhälle och Utveckling

Expedieras till:

För kännedom till: